

Františkovo slovo

č.210

Zbořit světské idoly a otevřít se živému a pravému Bohu

O nepříjemných otázkách a vyhýbavých odpovědích

Papež sňal kanonický trest z otce Ernesta Cardenala

O Otčenáši – Otče náš, jenž jsi na nebesích

Svatý otec: Kritika církve bez lásky je ďáblovým dílem

Brífink k druhému dni zasedání: Zásada nulové tolerance zůstává aktuální

Druhý den setkání o ochraně nezletilých

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Zbořit světské idoly a otevřít se živému a pravému Bohu

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnešní evangelium (srov. Lk 6,17.20-26) nám podává blahoslavenství podle svatého Lukáše. Text je rozčleněn do čtyř blahoslavenství a čtyř varování, která začínají výrazem »běda vám«. Těmito mocnými a pronikavými slovy nám Ježíš otevírá oči a učí rozlišovat situace vírou.

Ježíš prohlašuje *blahoslavenými* chudé, hladové, plačící a pronásledované; a *varuje* ty, kdo jsou bohatí, nasycení, smějí se a jsou všemi chváleni. Důvod tohoto paradoxního blahoslavenství spočívá v tom, že Bůh je nablízku těm, kteří trpí, a zasahuje, aby je vysvobodil z jejich otroctví; Ježíš to vidí, nazírá blahoslavenství, které již přesahuje zápornou realitu. A rovněž tak adresuje své »běda« těm, kterým se dnes daří dobře, aby je „probudil“ z nebezpečného klamu sobectví a otevřel je logice lásky, dokud je čas jednat.

Dnešní evangelium nás tedy vybízí, abychom hloubali o tom, co znamená mít víru, která spočívá v naprosté důvěře v Pána. Jde o zboření světských idolů a otevření srdce živému a pravému Bohu. Pouze On může dát našemu životu onu vytouženou a přece obtížně dosažitelnou plnost. Bratři a sestry, také v naší době existují mnozí, kteří se představují jako dárci štěstí, přicházejí a slibují mít úspěch v krátké době, velké zisky na dosah ruky, čarovná řešení všech problémů atd. A tady lze snadno a bez povšimnutí sklouznout do hříchu proti prvnímu přikázání, totiž do idolatrie, která nahrazuje Boha idolem. Zdálo by se, že idolatrie a idoly jsou z jiných dob, ale ve skutečnosti jsou ve *všech* dobách! I v té dnešní, a vysvětlují některé soudobé postoje lépe než mnohé sociologické analýzy.

Proto nám Ježíš otevírá oči na skutečnost. Jsme povoláni být šťastní, blahoslavení, čímž se stáváme už nyní v té míře, do jaké se stavíme na stranu Boha, Jeho království, na stranu toho, co není prchavé, nýbrž trvá pro život věčný. Jsme šťastní, pokud se před Bohem považujeme za potřebné - toto je velice důležité: Pane, potřebuji tě! Pokud se cítíme potřebnými před Bohem a pokud jsme jako On a s Ním nablízku chudým, plačícím a hladovým. Před Bohem jsme i my takovými, totiž chudými, plačícími a hladovými. Radovat se umíme pokaždé, když ze světských statků, které máme, nečiníme idoly, jimž prodáme svoji duši, nýbrž umíme-li se o ně dělit se svými bratry. Dnešní liturgie nás znovu vybízí k tomuto zpytování a ke zjednání pravdy ve svém srdci.

Ježíšova blahoslavenství jsou rozhodujícím poselstvím, jež nás podněcuje, abychom neukládali svoji důvěru do materiálních a pomíjivých věcí, neusilovali o štěstí následováním těch, kdo slibují hory doly, ale nezřídka se šalebnou profesionalitou prodávají smrt. Takové nenásledovat. Nejsou schopni nám dát naději. Pán nám pomáhá otevírat oči, pronikavěji nahlížet realitu a hojit chronickou krátkozrakost, kterou nás infikuje zesvětštělý duch. Svým paradoxním slovem námi otřásá a dává poznat to, co nás opravdu obohacuje, sytí, obdařuje radostí a důstojností. Zkrátka to, co opravdu dává smysl a plnost našemu životu.

Panna Maria ať nám pomáhá naslouchat tomuto evangeliu otevřenou myslí a otevřeným srdcem, aby v našem životě přinášelo plody a stávali jsme se svědky štěstí, které nešálí. Božího štěstí, které neklame.

Kázání z Domu sv. Marty

18.2.2019

O nepříjemných otázkách a vyhýbavých odpovědích

Vatikán. „Trapná otázka“, kterou Bůh položil Kainovi: »Kde je tvůj bratr, Ábel?«, tvořila osu papežova dnešního kázání při ranní mši v kapli Domu sv. Marty, při níž koncelebrovali členové Rady kardinálů, kteří přijeli do Vatikánu na další společné zasedání s papežem, aby se věnovali reformě římské kurie.

Papež František si vzal podnět z dnešního liturgického čtení z knihy Geneze (4,1-15.25), jež líčí, jak Kain zavraždil Ábela. Nepohodlná otázka, kterou klade Bůh, i vyhýbavá, ba podrážděná Kainova odpověď, se vine celým Písmem v různých obměnách, řekl v úvodu. Klade ji i Ježíš, například Petrovi, když se jej ptá: »Miluješ mne?«. Anebo učedníkům, kterých se táže, co o Něm říkají lidé a potom, co oni. „Na nepříjemné otázky, kladené Pánem, odpovídáme i my, pokračoval papež František. „Říkáme:

»Nepletu se do toho. Každý ať si jde svou cestou.« Odpovídáme všeobecnými principy, které neříkají nic, ale prozrazují, co nosíme v srdci.»

„»Kde je tvůj bratr?« - »Nevím« - »Ale tvůj bratr má hlad!« - »Ano, ano, ale určitě obědvá na farní Charitě. Jistě mu tam dají najíst«. A touto odpovědí – kompromisem – z toho vyvážneme se zdravou kůží. - »Bratr je nemocný!« - »Jistě bude v nemocnici!« - »V nemocnici však není místo. A co léky?« - »To je však jeho věc. Nemohu se druhým míchat do života... jistě má příbuzné, kteří se o něho postarají«. A tím si myju ruce. »A kde je tvůj vězněný bratr?« - »Ten si odpykává, co zasloužil.« - »My už máme dost tolika delikventů na ulici. Ať pyká.« - Co když ale uslyšíš stejnou odpověď z Pánových úst? Kde je tvůj bratr? Kde je tvůj sdíraný bratr, který musí pracovat na černo? Devět měsíců zaměstnán a tři bez práce. Žádná jistota, žádná dovolená. »Dnes je nedostatek práce. Každý dělá, co může..« - to je další kompromisní odpověď.“

Každý si musí Pánovy otázky připouštět tak, jako by mu byly kladeny osobně, pokračoval Svatý tec.

„Pán se mne ptá »kde je tvůj bratr?« a dodává jména bratří, jako to činí ve 25. kapitole Matoušova evangelia: nemocný, hladový, žízňivý, neoděný, bratříček, který nemá možnost chodit do školy, narkoman, vězeň... Kde je tvůj bratr v tvém srdci? Máme v srdci místo pro lidi? Anebo o nich mluvíme a jenom ulevíme svému svědomí nějakou almužnou?“

„Proč však stále tyto sociální otázky? – tázal se dál provokativně papež a stylizovaně si odpověděl: »Budeme vypadat jako komunistická strana, a to je špatně.« - Dobrá, ale na to »kde je tvůj bratr« se ptá Pán a nikoli strana...

Už jsme si bohužel zvykli dávat kompromisní odpovědi, abychom se problému vyhnuli a nemuseli se jej dotknout. Odpovídat na tyto otázky je však potřeba, jinak se nám může stát - jako se stalo Kainovi - že »se u brány srdce usadí hřích«. A budeme-li jej v sobě nosit, nakonec nás zničí. Vztáhněme na sebe i tu první nepříjemnou otázku, kterou Bůh položil Adamovi po prvnotním hříchu: »Adame, kde jsi?«

„Adam se skryl do zahanbení a strachu. Kéž bychom toto zahanbení pocítili. Kde je tvůj bratr? Kde jsi: V jakém světě žiješ, že si nevšímáš těchto věcí, tohoto utrpení, této bolesti. Kde je tvůj bratr? Kde jsi? Neskrývej se před realitou. Odpověz otevřeně, poctivě, ba radostně na tyto dvě Pánovy otázky.“

19.2.2019

Papež sňal kanonický trest z otce Ernesta Cardenala

Vatikán/Nikaragua. Papež František povolil plnou reintegraci nikaragujského kněze Ernesta Cardenala, který byl před více než třiceti lety suspendován kvůli svému politickému angažmá. Vážně nemocný kněz přijal papežské požehnání prostřednictvím apoštolského nuncia v Nikaragui.

Jak tento papežský diplomat, mons. Waldemar Stanislaw Sommertag, vysvětlil ve zvláštní nótě, dnes čtyřidevadesátiletému básníkovi a teologovi Cardenalovi bylo 30. ledna 1985 zakázáno konat úkony moci ze svátosti svěcení kvůli jeho účasti ve vládě Daniela Ortegy, kde působil jako ministr kultury. Nikaragujský kněz udělený nápravný trest přijal a respektoval uvalený zákaz, aniž by nějak pastoračně působil i mnoho let poté, co opustil veškerou politickou aktivitu. O Cardelanově suspenzi rozhodl Jan Pavel II., který při své návštěvě střední Ameriky nikaragujského kněze veřejně vyzval, aby se držel kanonických předpisů katolické církve. Po neuposlechnutí následoval nápravný trest.

Arcibiskup Sommertag v neděli s otcem Cardenalem koncelebroval první mši svatou po více než třiceti letech v nemocnici v Manague, kde je nikaragujský kněz již několik dní hospitalizován ve vážném zdravotním stavu. Tlumočil mu papežovo požehnání a přání, aby tento životní okamžik prožil v pokoji s Pánem a církví. Nejednalo se o první nunciovu návštěvu u známého teologa a básníka, který v osmdesátých letech zahájil v Nikaragui plošnou alfabetizaci, díky níž se nejméně půl milionu obyvatel naučilo číst a psát. Ze soukromého rozhovoru na začátku února, který nuncius definoval jako „přátelský, hluboký a otevřený“, vyplynula Cardenalova touha po opětovném začlenění do výkonu kněžské služby, na niž papež František vzápětí reagoval.

O Otčenáši – Otče náš, jenž jsi na nebesích

Katecheze papeže Františka z 20. února, aula Pavla VI.

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Pokračujeme v katechezi o Otčenáši. Prvním krokem každé křesťanské modlitby je vstup do mystéria *Božího otcovství*. Nelze se modlit jako papoušci. Buď vstoupíš do tajemství, uvědomíš si, že Bůh je tvůj Otec, anebo se nemodlíš. Pokud se chci modlit k Bohu, svému Otci, začínám tajemstvím. Abychom pochopili do jaké míry je nám Bůh otcem, myslíme na postavy svých rodičů, ale musíme je vždycky v určité míře „protříbit“, očistit.

Říká to také Katechismus katolické církve: »Očištění srdce se týká obrazů otce a matky, které se utvořily v naší osobní a kulturní historii a které ovlivňují náš vztah k Bohu« (KKC, 2779). Nikdo z nás neměl dokonalé rodiče, jako my nebudeme nikdy dokonalými rodiči či pastýři. Všichni máme defekty, všichni. Vztahy lásky prožíváme vždycky ve znamení svých omezení i svého sobectví a proto jsou často kontaminovány tužbou přivlastnit si nebo ovládat druhého. Proto se někdy deklarace lásky mění na pocity vzteku a nevraživosti. Podívej na ty dva, kteří se minulý týden tolik milovali a dnes se nenávidí k smrti. To vidíme denně! To je proto, že všichni v sobě máme jedovaté kořeny, které nejsou dobré, občas se objeví a působí škodu.

Proto tedy, když mluvíme o Bohu jako „otci“ s myšlenkou na obraz našich rodičů, zvláště když nám prokazovali lásku, musíme zároveň zajít dál. Láskou Boha je láska Otce, »jenž je na nebesích«, podle výrazu, k jehož používání nás Ježíš vybízí. Je to naprostá láska, kterou v tomto životě zakoušíme pouze nedokonale. Muži a ženy jsou věčnými žebráky lásky – žebráme o lásku, potřebujeme lásku – hledají místo, kde budou konečně milováni, ale nenacházejí. Kolik jen přátelství a kolik zklamání lásek je v našem světě! Mnoho.

V řecké mytologii je bůh lásky absolutně nejtragičtější. Není zřejmé, zda je andělskou či démonickou bytostí. Mytologie praví, že je synem *Pora* a *Pénie*, tedy důmyslu a nouze, a jeho údělem je nosit v sobě něco z fyziognomie svých rodičů. Z toho lze usuzovat na ambivalentní povahu lidské lásky, která je schopna propuknout a zmocnit se života v jediné chvíli a hned poté zvadnout a skonat; co uchvátí, vždycky jí uteče pryč (srov. Platón, *Symposion*, 203). U proroka Ozeáš se vyskytuje vyjádření, které tuto vrozenou slabost naší lásky neúprosně zachycuje: »Vaše láska je jako ranní mráček, jako rosa, která záhy mizí« (Oz 6,4). Nezřídká je tedy naše láska stěží dodrženým slibem, záhy vyprahlou a vyprchávací snahou, jako vycházející slunce, jež stírá noční rosu.

Kolikrát jen jsme my lidé milovali způsobem tak chabým a přerývaným. Všichni to ze zkušenosti známe. Milovali jsme, ale potom láska pominula nebo slábla. V touze milovat jsme narazili na svoje meze, nouzi svých sil a nebyli jsme schopni dodržet slib, jehož uskutečnění se ve dnech milosti zdálo snadné. Vlastně také apoštol Petr měl strach a chtěl utéci. Apoštol Petr nebyl věrný Ježíšově lásce. Vždycky tu je slabost, která působí pád. Jsme žebráci, kterým cestou hrozí, že nikdy plně nedosáhnou pokladu, po kterém již od prvního dne svého života touží, tedy lásku.

Avšak existuje jiná láska, kterou chová *Otec*, »jenž je na nebesích«. Nikdo nesmí pochybovat o tom, že je adresátem této lásky. Miluje nás. Miluje mne. Můžeme říci, že i kdyby nás náš otec a naše matka – hypoteticky vzato – nemilovali, existuje na nebesích Bůh, který nás miluje tak, jako nás na této zemi nemiloval a nebude moci milovat nikdo. Boží láska je trvalá. Prorok Izaiáš říká: »Copak může zapomenout žena na své nemluvně, není jí líto syna vlastního těla? I kdyby ona zapomněla, já přece na tebe nezapomenu« (Iz 49,15-16). Dnes je v módě tetování: »Hle, vyryl jsem si tě do dlaní«. Vytetoval jsem si tě na svoje ruce. Jsem tak v rukou Božích. Nemohu tě odstranit. Boží láska je jako láska matky, která nemůže zapomenout. A kdyby matka zapomněla? »Já na tebe nezapomenu,« praví Pán. Toto je dokonalá Boží láska. Takto nás miluje Bůh. I kdyby se všechny naše pozemské lásky rozdrobily, a nezůstal nám v rukou než prach, stále existuje vroucí, jedinečná a věrná láska Boží k nám všem.

Hladovění po lásce zakoušíme všichni a není hledáním něčeho neexistujícího, nýbrž pozváním k poznání Boha, který je otcem. Například obrácení svatého Augustina jede na této vlně: mladík, který

je brilantním rétořem, jednoduše hledal ve stvoření něco, co žádný tvor dát nemůže, až se jednoho dne odvážil pohlédnout vzhůru. A toho dne poznal Boha, který miluje.

Výraz „na nebesích“ není vyjádřením vzdálenosti, nýbrž radikální odlišnosti lásky, jiné dimenze lásky, neochabující lásky, která trvá vždycky, ba vždycky je na dosah ruky. Stačí říci „Otče náš, jenž jsi na nebesích“, a přichází ona láska.

Proto žádný strach! Nikdo z nás není sám. I kdyby na neštěstí tvůj otec na tebe zapomněl a tys na něho zahořknul, není ti upřena základní zkušenost křesťanské víry, totiž vědomí, že *jsi nejmilovanějším synem Božím* že nic v životě nemůže zničit vroucí lásku Boha k tobě.

20.2.2019

Svatý otec: Kritika církve bez lásky je d'áblovým dílem

Vatikán. Přišlo vás tolik, že to vypadá na nějakou kanonizaci, přivítal papež František poutníky z italské arcidiecéze Benevento, doprovázené biskupem Felicem Accroccou, které přijal ještě před generální audiencí v bazilice sv. Petra. Dva a půl tisíce věřících oplatilo římskému biskupovi návštěvu, kterou vloni vykonal v jihoitalské Pietrelcině, rodišti otce Pia. Benevento v kraji Kampánie náleží k nejstarším diecézím na světě (zal.969), jejímž prvním biskupem byl mučedník sv. Januarius, dnes uctíváný v Neapoli. Ačkoli jeho svatý krajan Pio z Pietrelciny před padesáti lety nezemřel mučednickou smrtí, vyznačoval se neméně pevnou vírou v Boha a věrností církvi, kterou miloval navzdory všem problémům a protivenstvím:

„Miloval církev takovou, jaká byla, nerozkládal ji řečmi, jak je to dnes módní. Tak ne! Miluj! Kdo miluje církev, umí odpouštět, protože ví, že sám je hříšník a potřebuje Boží odpuštění. Umí dávat věci do pořádku, jak si to přeje Pán, ovšem neustále s odpuštěním, jelikož nelze celý život strávit obviňováním církve. Komu přísluší žaloba? Koho Bible nazývá velkým žalobníkem? Dábel! Lidé, kteří celý život jen žalují, jsou d'áblovými přáteli, bratřenci, příbuznými – nemohu říci děti, protože ty dábel nemá. To není dobré, protože nedostatky je sice dobré ohlásit a napravit, ovšem za neustálé lásky k církvi. Bez ní patříme satanovi. Svatý otec Pio si zachoval tento postoj – miloval církev s veškerou její složitostí a zápory, ale také s hříchy jejích dětí. Nezapomínejte na to.“

Svatý otec vyzval jihoitalské poutníky k životnímu svědectví, které hlásá Kristovu vlídnost a milosrdenství. Právě to dnešní lidé očekávají od Pánových učedníků.

„Svědectví...Pomyslete na svatého Františka (jehož váš biskup dobře zná), na to, co řekl svým učedníkům. Jděte a vydávejte svědectví, slova nejsou třeba. Občas je nutné promluvit, ale začínejte svědectvím, žijte jako křesťané, dosvědčujte, že láska je krásnější než nenávisť, přátelství krásnější než nepřátelství, vzájemné bratrství krásnější než válka.“

22.2.2019

Brífink k druhému dni zasedání: Zásada nulové tolerance zůstává aktuální

Vatikán. Reakce biskupů v synodní aule stejně jako zasedání v malých skupinách ukazují, jak velmi potřebné bylo celosvětové setkání ve věci ochrany nezletilých, řekl na setkání s novináři P. Federico Lombardi. Tento někdejší ředitel tiskového střediska se podělil o své dojmy z prvních dvou dnů z titulu moderátora této celocírkevní schůzky.

Novináři se opakovaně dotazovali na koncept „nulové tolerance“, který v kontextu zneužívání zavedl v roce 2002 papež Jan Pavel II. Všimli si, že v posledních době mizí z oficiálních vystoupení církve. Neobjevuje se ani v 21 postulátech, které papež včera předal účastníkům zasedání. P. Lombardi vysvětlil, že tento termín nevystihuje celkový přístup církve k tomuto problému. Kardinál Sean O'Malley nicméně ujistil, že církev ani v nejmenším neustupuje od politiky nulové tolerance a že tak rozhodně nelze vnímat ani včera představená kritéria:

„Vím, že tato terminologie naráží na odpor, protože se jeví jako příliš světská. O co v této zásadě jde, vyložil velmi jasně Jan Pavel II. a totiž, že v kněžství není místo pro toho, kdo ubližuje dětem. Tak je to třeba interpretovat a je to i nadále důležité pro nás všechny.“

V souvislosti s otázkou důvěryhodnosti biskupů a jejich deklarací se na tiskové konferenci opakovaně vrátilo jméno před týdnem laicizovaného bývalého washingtonského arcibiskupa McCarricka. Američtí kardinálové v tomto kontextu poukázali na význam vypracování procedur pokud jde o zodpovědnost biskupů. Kardinál O' Malley informoval, že Svatý stolec připravuje vysvětlení o uplatňování norem obsažených v apoštolském listu „Come una madre amorevole“ ohledně odvolání biskupa z úřadu.

22.2.2019

Druhý den setkání o ochraně nezletilých

Vatikán. Druhý den vatikánského setkání o ochraně nezletilých zahájila ranní modlitba, žádající život víry bez pokrytectví. Také dnes do ní byla začleněna slova jedné z obětí zneužívání: „Když jsem byl zneužíván jistým knězem, má matka církev mne nechala samotného... všichni se ukryli a já jsem se cítil ještě osamocenější, nevěděl jsem, za kým jít.“

Téměř dvě stě účastníků summitu v čele s papežem Františkem se dnes ráno opět shromáždilo v nové synodní aule ve Vatikánu. Úvodní modlitbu vedl tentokrát apoštolský administrátor latinského patriarchátu v Jeruzalémě, arcibiskup Pierbattista Pizzaballa. Po vzývání Ducha svatého hymnem „Veni, Creator Spiritus“ přečetla generální představená sester mercedářek milosrdné lásky úryvek z listu sv. Pavla Římanům, v němž apoštol vybízí k životu v upřímné víře, daleké veškeré dvojakosti: „*Láska ať je bez přetvářky. Mějte v ošklivosti zlo, přidržíte se dobra. V bratrské lásce se navzájem mějte srdečně rádi, v uctivosti předcházejte jeden druhého. V horlivosti neochabujte, duchem buďte horliví, služte Pánu*“. Ihned poté bylo v angličtině přečteno již citované svědectví jedné z obětí, mluvící o hloubce osamělosti v nevyslyšené bolesti.

Stejně jako včera následovalo dlouhé ticho, přerušené až závěrečnou modlitbou za to, aby každý mohl v církvi nacházet bezpečí a pomoc. Moderátor setkání P. Federico Lombardi SJ poté připomněl dnešní slavnost Stolce sv. Petra. „Celá církev se dnes modlí za Svatého otce, za jeho službu učení a vedení“.

Jak dále uvedl, z vůle papeže Františka mají všichni účastníci setkání k dispozici oficiální dokumentaci Spojených národů na téma boje proti násilí na dětech. Mezi rozdanými dokumenty proto figuruje poslední všeobecná zpráva Spojených národů nadepsaná „Za svět bez násilí, globální přehled o násilí na dětech“ (*Toward a world free from violence. Global survey on violence against children*) a zpráva Unicef z roku 2017 s názvem „A familiar face“, tedy „Důvěrně známý obličej“, naznačující, že násilí vůči dětem často přichází od těch, kdo jim je známý a blízký“. Tyto výsledky bádání o násilí na dětech v celosvětovém měřítku poskytla pro vatikánské setkání paní Marta Maria de Maorais dos Santos Pais, oficiální reprezentka generálního sekretáře OSN pro boj s násilím vůči dětem. V doprovodném mailu vyjádřila potěšení, že může poskytnout svůj příspěvek k tomuto „významnému setkání“ o ochraně dětí a přeje mu „plodnou reflexi a dobré výsledky“.